

ΕΡΩΤΗΣΗ

Αθήνα, 22-04-2024

Της: ΑΣΗΜΑΚΟΠΟΥΛΟΥ ΣΟΦΙΑΣ – ΧΑΪΔΩΣ, Βουλευτού Β' Πειραιώς

ΠΡΟΣ: Τον κ. Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας
Τον κ. Υπουργό Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής

ΘΕΜΑ: «Σχετικά με την απόρριψη βυθοκορημάτων στο Σαρωνικό»

Κύριοι, κύριοι Υπουργοί,

Φαίνεται ότι για μια ακόμη φορά ο Οργανισμός Λιμένα Πειραιά αγνόησε τις αποφάσεις του Συμβουλίου της Επικρατείας (ΣτΕ) και συνεχίζει τις εργασίες βυθοκόρησης στο λιμάνι του Πειραιά, γι' αυτό και οι κάτοικοι της περιοχής κατέθεσαν μηνυτήρια αναφορά ενώπιον του Εισαγγελέα Πλημμελειοδικών Πειραιά, με αίτημα να σταματήσουν. Εκτός από τις αποφάσεις του ΣτΕ υπάρχουν πολλά ερωτηματικά που προκύπτουν από τη συνολική διαχείριση των έργων βυθοκόρησης και απόρριψης των υλικών. Σύμφωνα με τις Επικαιροποιημένες Κατευθυντήριες Γραμμές για την Διαχείριση Υλικών Βυθοκόρησης, της απόφασης IG.23/12 της 20ης Συνόδου των Μερών της Σύμβασης της Βαρκελώνης, την οποία επικαλείστε στην ΑΕΠΟ (15/9/2023) για τη διαχείριση των υλικών βυθοκόρησης (παρ. 4.2.5.): *«Τα σκάφη απόρριψης θα πρέπει να επιθεωρούνται και οι λειτουργίες να ελέγχονται τακτικά για να επιβεβαιώνεται ότι τηρούνται οι όροι της άδειας απόρριψης και ότι το πλήρωμα έχει ενημερωθεί για τις υποχρεώσεις τους βάσει της άδειας. Τα αρχεία πλοίων και συσκευές αυτόματης παρακολούθησης και απεικόνισης (π.χ, μαύρα κουτιά), όπου έχουν τοποθετηθεί, θα πρέπει να επιθεωρούνται για να διασφαλιστεί ότι η απόρριψη πραγματοποιείται στον καθορισμένο χώρο απόρριψης».*

Επίσης, σύμφωνα με την άδεια απόρριψης βυθοκορημάτων που εκδόθηκε από Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής (ΥΝΑΝΠ Αρ. Πρωτ. 2421.17/02/2020 με ημερομηνία 11/3/2020) κατά την απόρριψη πρέπει: *«Ζ) να γίνεται καθημερινή ενημέρωση του V.T.S.*

Πειραιά πριν από την έναρξη των κινήσεων και κατά το πέρας των εργασιών να γνωστοποιείται το σύνολο των βυθοκορημάτων που απορρίφθηκαν». Όμως στην απάντηση που μας έδωσε το ΥΝΑΝΠ (Αριθ. Πρωτ.: 1500.1/63386/2022/255 - 9/9/2022) σε σχετική ερώτησή μας (με θέμα: «Ποια είναι η ποσότητα βυθοκορημάτων που απορρίφθηκε στον Σαρωνικό, στα πλαίσια της ανωτέρω διαδικασίας» – ερώτηση 4226 -28/3/2022) ανέφερε ότι: «...όσον αφορά στην ποσότητα βυθοκορημάτων που έχει διατεθεί προς θαλάσσια απόρριψη, σας διαβιβάζεται το υπ' αριθ. πρωτ. 10968/10 έγγραφο του Οργανισμού Λιμένος Πειραιώς Α.Ε.» και ότι: «...ο έλεγχος και η διοίκηση κατασκευής αυτού δεν εμπίπτουν στις αρμοδιότητες του Κεντρικού Λιμεναρχείου Πειραιά». Άρα, στηρίχτηκε μόνο στα δεδομένα του ΟΛΠ, ενώ θα έπρεπε, σύμφωνα την ως άνω άδεια απόρριψης, με τα διαλαμβανόμενα στη απόφαση IG.23/12, αλλά και με το «ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ για την πρόληψη της ρύπανσης της Μεσογείου από ρίψεις από πλοία και αεροσκάφη» (19/9/1977) κάθε συμβαλλόμενο μέλος να τηρεί αρχεία για τη φύση και τις ποσότητες των αποβλήτων ή άλλων υλικών που επιτρέπεται να απορρίπτονται, καθώς και για τη θέση, την ημερομηνία και τη μέθοδο απόρριψης (άρθρο 10).

Επίσης, υπάρχουν καταγγελίες ότι οι φορτηγίδες και τα ρυμουλκά που μεταφέρουν τα βυθοκορήματα, κινούνται παράτυπα στον Σαρωνικό, έχοντας κλειστό το σύστημα παρακολούθησης AIS (Automatic Identification System), το οποίο είναι υποχρεωτικό να εκπέμπεται από όλα τα πλοία. Σύμφωνα με την Έγκριση Αναπτυξιακού Προγράμματος και Μελέτης Διαχείρισης (Master Plan) λιμένα Πειραιά 25/1/2023: «Τα υλικά εκσκαφής πυθμένα τα οποία θα προκύψουν κατά την υλοποίηση του σχεδίου, πρέπει να υποβάλλονται σε κατάλληλη αξιολόγηση των χαρακτηριστικών τους σύμφωνα με τις «Επικαιροποιημένες Κατευθυντήριες Γραμμές για την Διαχείριση Υλικών Βυθοκόρησης» της απόφασης IG.23/12 της 20ης Συνόδου των Μερών της Σύμβασης της Βαρκελώνης, ...όπως αυτές εκάστοτε ισχύουν, προκειμένου να επιλέγεται η βέλτιστη μέθοδος διαχείρισής τους» (Άρθρο 9 παρ.4).

Επιπλέον, σύμφωνα την Απόφαση «Έγκριση Περιβαλλοντικών Όρων για τη λειτουργία του λιμένα Πειραιά και την κατασκευή έργων βελτίωσης και επέκτασής του» του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας (15/9/2023): «Τα υλικά εκσκαφής πυθμένα θα υποβάλλονται σε κατάλληλη αξιολόγηση των χαρακτηριστικών τους προκειμένου να προσδιοριστεί ο βέλτιστος τρόπος διαχείρισής τους (παρ. 4.2.5.7.). Η παρακολούθηση των επιπτώσεων στο θαλάσσιο περιβάλλον από την εναπόθεση των υλικών βυθοκόρησης, στην περίπτωση όπου μία θαλάσσια περιοχή υποδεχθεί όγκο βυθοκορημάτων μεγαλύτερο από 100.000 m³ θα αποτελέσει αντικείμενο ειδικού προγράμματος, το οποίο θα πρέπει να καλύπτει τις σχετικές με την παρακολούθηση (monitoring) απαιτήσεις της απόφασης IG.23/12/2017 και το οποίο θα εγκριθεί από τη ΔΙΠΑ του ΥΠΕΝ.». (παρ. 4.2.5.11.2.4.). Επίσης: 4.6.1. «Ο φορέας του έργου οφείλει να εκπονήσει κατάλληλο πρόγραμμα περιβαλλοντικής παρακολούθησης και να συντονίζει την εφαρμογή του, ώστε να παρακολουθείται η επίδραση του έργου και η εφαρμογή

των περιβαλλοντικών όρων που αφορούν στη λειτουργία του. Το πρόγραμμα περιβαλλοντικής παρακολούθησης θα περιλαμβάνει κατ' ελάχιστον παρακολούθηση ποιότητας υδάτων και ιζημάτων, ποιότητας ατμόσφαιρας, περιβαλλοντικού θορύβου και κυκλοφοριακών φόρτων». Λίγο πιο κάτω καθορίζονται οι παράμετροι ανάλυσης των δειγμάτων θαλάσσιου ύδατος (παρ. 4.6.4.) τα ετήσια αποτελέσματα των οποίων θα αποστέλλονται σε ηλεκτρονική μορφή στη Διεύθυνση Υδάτων της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Αττικής. Να σημειωθεί ότι η χορήγηση άδειας απόρριψης του Κεντρικού Λιμενάρχη Πειραιά (πρωτ. 2421.17/02/2020/1027/11-03-2020) έγινε με βάση τις χημικές αναλύσεις των βυθοκορημάτων της Πειραιϊκής από το Εργαστήριο Ανόργανης και Αναλυτικής Χημείας του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου η τεχνική μελέτη του οποίου εξεδόθει τον Ιανουάριο του 2018, αν και δεν είχαν θεσμοθετηθεί από την Ελληνική νομοθεσία οριακές τιμές συγκεντρώσεων ρυπογόνων ουσιών στα ιζήματα. Αφετέρου ήταν εκτός των ορίων που προτείνονταν από τις κατευθυντήριες γραμμές για τη διαχείριση των υλικών από βυθοκόρηση (UNEP(DEPI)/MED IG.23/23 Contaminant Action Levels and Thresholds) και προκάλεσε σωρεία αντιδράσεων από θεσμικούς φορείς, το συνήγορο του πολίτη, από ανεξάρτητες περιβαλλοντικές οργανώσεις και ειδικούς επιστήμονες). Σύμφωνα με το Ινστιτούτο Θαλάσσιας Προστασίας «Αρχιπέλαγος», λίγες εκατοντάδες μέτρα από την περιοχή των βυθοκορήσεων, το αποδεδειγμένα καρκινογόνο βενζο(α)πυρένιο (BaP) έχει καταγραφεί σε ιδιαίτερα υψηλές συγκεντρώσεις, 15620% περισσότερο από τις τιμές που καταγράφονται στην ανοικτή θάλασσα.

Σύμφωνα με την ΟΜΑΔΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΝΤΑΞΗ ΠΡΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΗΣ Υ.Α. ΤΟΥ Ν.4412/16, αρ.196, παρ.2 ΓΙΑ ΤΑ ΠΑΡΑΔΟΤΕΑ ΤΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ ΛΙΜΕΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ (Ο.Ε.3) του ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΥΠΟΔΟΜΩΝ & ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ, απαιτείται σύνταξη Έκθεσης Διερεύνησης Πηγών Υλικών/ διαθεσιμότητας υλικών ποιοτικά και ποσοτικά στην οποία θα εμπεριέχεται και (3.3.β) Τεχνική Έκθεση Μελέτη Διαχείρισης Βυθοκορημάτων η οποία ενδεικτικά θα περιλαμβάνει μεταξύ άλλων: Τα αποτελέσματα της έρευνας (γεωφυσικής, της ιζηματολογικής έρευνας, των γεωλογικών - γεωτεχνικών ερευνών, των ρευματομετρήσεων, των κυματομετρήσεων, των μετρήσεων ποιότητας νερού, βυθοκορημάτων, ρύπων, της ανίχνευσης τοξικών, βαρέων μετάλλων κ.λ.π.) τόσο στην προς βυθοκόρηση περιοχή όσο και στις πιθανές περιοχές απόρριψης στη θάλασσα, την αξιολόγηση των ανωτέρω αποτελεσμάτων σχετικά με το είδος, τον όγκο και την ποιότητα των βυθοκορημάτων, τη συμβατότητα των βυθοκορημάτων με τον θαλάσσιο χώρο απόθεσης, τεκμηριωμένη πρόταση για την επιλογή της καταλληλότερης θέσης απόρριψης υλικών, τον τρόπο βυθοκόρησης, μεταφοράς και απόρριψης, εκτίμηση των πιθανών επιπτώσεων, βραχυπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων, που θα προκύψουν από την απόρριψη των βυθοκορημάτων στον επιλεγμένο θαλάσσιο χώρο υποδοχής λαμβάνοντας υπόψη τις φυσικές, χημικές, βιολογικές και κοινωνικοοικονομικές μεταβολές. Πλέον αυτών στην απόφαση IG.23/12 για την επιλογή

της καταλληλότερης θέσης απόρριψης υλικών πρέπει να ληφθεί υπόψη η συμβολή τους σε ήδη υπάρχουσες τοπικές ροές ρύπων (κριτήρια ροής).

Με δεδομένα όλα τα παραπάνω,

Ερωτώνται οι κ. κ. Υπουργοί:

1. Σκοπεύετε να παρέμβετε, ώστε να σταματήσουν οι εργασίες βυθοκόρησης μέχρι να διευκρινιστεί η νομιμότητα των εκτελούμενων εργασιών;
2. Γνωρίζετε ποια είναι η συνολική ποσότητα βυθοκορημάτων που απορρίφθηκε από το σύνολο των έργων, στην αδειοδοτημένη για το σκοπό αυτό θαλάσσια περιοχή;
3. Με δεδομένο ότι, σύμφωνα με απάντηση του ΟΛΠ σε προηγούμενή μας ερώτηση (4226 -28/3/2022), η ποσότητα βυθοκορημάτων που είχε διατεθεί προς θαλάσσια απόρριψη από το έργο «Επέκταση επιβατικού λιμένα – Νότια Πλευρά» ήταν 98.505,31 m³ και ότι στην ίδια περιοχή απόρριψης έχουν ήδη απορριφθεί βυθοκορήματα από την Επέκταση Σταθμού Διακίνησης Αυτοκινήτων την βυθοκόρηση Κεντρικού Λιμένα, η συνολική ποσότητα απόρριψης στην ίδια περιοχή έχει κατά πολύ ξεπεράσει τα 100.000 m³ έχει εκπονηθεί το ειδικό πρόγραμμα σχετικά με την παρακολούθηση των απαιτήσεων της απόφασης IG.23/12/2017 και το οποίο θα πρέπει εγκριθεί από τη ΔΙΠΑ του ΥΠΕΝ;
4. Έχετε ελέγξει αν τα βυθοκορήματα ισοκατανέμονται στην καθορισμένη επιφάνεια διάθεσης και αν υπάρχει συγκέντρωση υλικού επί του πυθμένα σε ύψος μεγαλύτερο των 20 cm;
5. Ισχύουν οι καταγγελίες, ότι οι φορτηγίδες και τα ρυμουλκά που μεταφέρουν τα βυθοκορήματα, κινούνται παράτυπα στον Σαρωνικό, έχοντας κλειστό το σύστημα παρακολούθησης AIS και αν ναι, δεν θα έπρεπε να επιβληθούν κυρώσεις και να ανακληθεί η άδεια απόρριψης του Κεντρικού Λιμενάρχη Πειραιά όπως προβλέπεται στην παράγραφο ΙΓ;
6. Έχει κατατεθεί τεκμηριωμένη πρόταση για την επιλογή της καταλληλότερης θέσης απόρριψης υλικών, τον τρόπο βυθοκόρησης, μεταφοράς και απόρριψης όπως προβλέπεται από ΤΑ ΠΑΡΑΔΟΤΕΑ ΤΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ ΛΙΜΕΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ του ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΥΠΟΔΟΜΩΝ & ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ;
7. Για την επιλογή της έχει ληφθεί υπόψη, όπως προβλέπεται στην απόφαση IG.23/12, ότι οι εργασίες βυθοκόρησης μπορεί να έχουν ως αποτέλεσμα την επανακινητοποίηση των ρύπων που περιέχονται στα ιζήματα και την αιώρησή τους, η οποία μπορεί, σε ορισμένα επίπεδα, να έχει δυσμενείς επιπτώσεις στο περιβάλλον, είτε στη θάλασσα καθώς η συμβολή τους σε ήδη υπάρχουσες τοπικές ροές ρύπων, δεδομένου ότι με την επιλεγείσα περιοχή απόρριψης γειτνιάζει το αγκυροβόλιο Πειραιά που σε συνδυασμό

με τα θαλάσσια ρεύματα που επικρατούν στην περιοχή μολύνουν υπέρμετρα τα Νοτιοανατολικά παράλια της Σαλαμίνας;

8. Πολλές από τις τιμές των συγκεντρώσεων στην εν λόγω τεχνική έκθεση είναι εκτός των ορίων που έχουν υιοθετήσει άλλες Μεσογειακές χώρες (απόφαση IG.23/12) ενώ σε προηγούμενη έρευνα (2016) του τμήματος «ΩΚΕΑΝΟΓΡΑΦΙΑ & ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΘΑΛΑΣΣΙΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ» του ΕΚΠΑ τόσο για το κάδμιο (Cd) όσο και για το Χρώμιο (Cr) φαίνεται ότι οι συγκεντρώσεις στα ιζήματα του λιμανιού είναι υψηλότερες από το όριο τοξικότητας (πρότυπα ΗΠΑ-Καναδά) άρα είναι πιθανές αρνητικές επιπτώσεις σε θαλάσσιους οργανισμούς συνεπώς απαγορεύεται η απόρριψή τους στη θάλασσα, επομένως με ποια λογική δεχτήκατε την εκτίμηση της Τεχνικής Έκθεσης της Σχολής Χημικών Μηχανικών του ΕΜΠ στην Τεχνική Έκθεση ότι τα υλικά αυτά δεν είναι επιβλαβή για την ανθρώπινη υγεία και συνεπώς είναι δυνατή η θαλάσσια απόρριψη τους χωρίς να προκαλούν απολύτως κανένα πρόβλημα ρύπανσης, αφού δεν αναφέρονται πρότυπα αξιολόγησης της επικινδυνότητας των υλικών βυθοκόρησης;
9. Για ποιο λόγο στην Έκθεση Περιβαλλοντικής Παρακολούθησης 2022 που εκπονήθηκε από τον ΟΛΠ, σύμφωνα με την ΑΕΠΟ (15/9/2023) δεν υπάρχουν οι τιμές συγκέντρωσης των αναλυθέντων παραμέτρων (όπως προβλέπονται από την παράγραφο 4.6.6);
10. Για ποιο λόγο δεν προβλέφθηκαν μετρήσεις στην περιοχή απόρριψης και στις γύρω από αυτήν περιοχές ώστε αν κριθεί απαραίτητο, να ληφθούν τα κατάλληλα μέτρα βελτίωσης της περιβαλλοντικής κατάστασης αυτών, δεδομένου ότι, η παρακολούθηση της διαδικασίας πριν, κατά τη διάρκεια, και μετά τη διάθεση των βυθοκορημάτων σε περιοχές που υποδέχονται υλικά βυθοκόρησης άνω των 100.000 m³, είναι απαραίτητη σύμφωνα με το ΕΛΚΕΘΕ, ενώ σύμφωνα με το Ινστιτούτο Θαλάσσιας Προστασίας Αρχιπέλαγος η δραματική υποβάθμιση της ποιότητας των θαλάσσιων οικοσυστημάτων, αλλά και της δημόσιας υγείας στην ευρύτερη περιοχή είναι αναπόφευκτη;

Η Ερωτώσα Βουλευτής

ΑΣΗΜΑΚΟΠΟΥΛΟΥ ΣΟΦΙΑ – ΧΑΪΔΩ